

Palmsöndagen

Predikan 2026-03-29

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Altarets sakrament.

Epistel: Fil. 2:5–11. Evangelium: Joh. 12:1–16.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du givit oss den heliga nattvarden, altarets sakrament. Vi ber dig att du rikligen skall välsigna oss genom din kropp och ditt blod till syndernas förlåtelse. Kom med din helige Ande och styrk oss i denna tro. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Luk. 22:14–22 Altarets sakrament.

14 När stunden var inne lade Jesus sig till bords, och apostlarna tillsammans med honom. 15 Och han sade till dem: ”Jag har längtat mycket efter att äta den här påskmåltiden med er innan mitt lidande börjar. 16 För jag säger er att jag inte kommer att äta det mer förrän det får sin fullbordan i Guds rike.” 17 Och han tog en bägare, tackade Gud och sade: ”Ta detta och dela mellan er. 18 För jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän Guds rike kommer.” 19 Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: ”Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig.” 20 På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: ”Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för er. 21 Men se, den som förråder mig har sin hand med mig på bordet. 22 Människosonen går bort som det är bestämt, men ve den människa genom vilken han blir förrådd!”

Palmsöndagen är sedan gammalt den söndag då vi predikar om nattvarden, altarets sakrament. Det är viktigt att förstå att ordet och sakramenten hänger samman. *Utan Guds ord* blir sakramenten obegripliga gåvor som vi inte förstår på rätt sätt. Och om ordet predikas *utan sakramenten* så att de försummas eller inte brukas alls fattas en stor och viktig del av Guds nådemedel till frälsning och tröst. Därför är det mycket viktigt att varje kristen förstår att predikan och dopets gåva, som varar hela livet också ska stå samman med biktens och altarets sakrament.

I vår bekännelse skriver Luther: (Evangeliet) ... ger inte bara råd och hjälp mot synden på ett sätt, ty Gud är överflödande rik i sin nåd. För det första ger han det genom sitt *muntliga ord*, som predikar syndernas förlåtelse i hela världen. Det är evangeliets egentliga ämbete. För det andra sker det genom *dopet*. För det tredje genom *altarets heliga sakrament*. För det fjärde genom *nycklarnas makt* och genom *brödets inbördes samtal* och tröst: ”Där två eller tre är församlade...” [är jag mitt ibland dem, Matt. 18:20] (Ur Schmalkaldiska artiklarna 3.4)

Bekännelsen säger också: ”Vi bekänner... att Herren *Kristi kropp och blod* verkligen är närvarande i Kristi nattvard, räcks fram och tas emot med de synliga tingen, bröd och vin. Så har man också hittills lärt i kyrkan, vilket också grekernas kyrkoordningar betygar. Och Kyrillos [en kyrkofader] säger att Kristus räcks fram och ges oss kroppsligen i nattvarden. Han skriver: ”Vi förnekar inte att vi andligen förenas med Kristus genom den rätta tron och den rena kärleken. Men att vi inte alls skulle ha någon kroppslig förening med honom säger vi nej till och detta är också mot Skriften.” (Ur Augsburgska bekännelsen, art. 10).

Vi firar därför idag enligt Skriften egen undervisning den heliga nattvarden på precis samma sätt som apostlarna gjorde tillsammans med Kristus. Den enda skillnaden är att de då såg honom. Efter sin uppståndelse och himmelfärd kommer han till oss osynligt men

ändå med sin egen kropp och sitt blod rent konkret. När vi på Kristi befallning upprepar instiftelseorden om brödet och vinet: ”Detta är min kropp”, ”Detta är mitt blod” kan vi vara övertygade och helt vissa om att det är sant eftersom det är Kristus själv som talar och betygar detta. Och han säger att det sker ”till syndernas förlåtelse”. Under hela kyrkans historia har det alltid funnits kristna som samlats för att ta emot Kristi kropp och blod i brödet och vinet och som verkligen har trott att det sker precis så som Jesus säger i sitt ord.

Men djävulens och otrons har ständigt angripit denna tro. De menar att det strider mot förnuftet, att det är onödigt, att det räcker med ett ”andligt” ätande och drickande. Men sanna kristna tror vad ordet säger även om det tycks strida mot naturlagarna och vårt förnuft. Jesus säger ju: ”Tag och ät! Detta (d.v.s. detta bröd) är min kropp. Denna bägare (d.v.s. vinet i bägaren) är mitt blod.” Jesus säger det med stort allvar efter den sista påskalammsmåltiden innan han ska gå till sitt lidande. Han betecknar också denna måltid som ett *testamente* eller ett *förbund*. Det är en stor och viktig sak som tydligt framhålls av både Matteus, Markus, Lukas och aposteln Paulus. De upprepar Jesu egna ord på ett sådant sätt att det inte kan finnas någon tvekan om vad han menade. Vi ska ta bröd och vin och upprepa hans egna ord och tro på dem. Detta bröd, detta vin är Kristi egen kropp och hans eget blod i samma stund som orden ljuder.

Bortförklaringen att vi inte kan veta detta förrän vi äter och dricker har skapat stor förvirring i den lutherska kyrkan. Det är ett allvarligt steg bort från sann bibeltro. Därför ska vi istället barnsligt och enfaldigt tro att orden är sanna genast när de uttalas. Så håller verkligen prästen Kristi kropp och blod i sina händer i samma stund som orden uttalas. Så ger han varje nattvardsgäst hela Kristi kropp i brödet och hans blod i vinet. Och för varje nattvardsgäst gäller Jesu ord: till syndernas förlåtelse!

Tom Hardt skriver: ”I tacksamhet och tillbedjan får vi därför falla ned inför Gud och betänka den stora kärlek som han visar mot var och en. Han vill att detta heliga sakrament ska uppehålla, styrka och stadfästa vår tro. Det skall överkläda oss med syndernas förlåtelse och ingjuta i oss det eviga livet” (Ur en predikan på Palmsöndagen). Sakramentet är en underbar gåva till varje kristen. Därför ska det inte heller profaneras genom en ovärdig förvaltning. Det sker tyvärr ofta i vår tid när nattvarden ges till vem som helst utan föregående prövning. Detta är särskilt viktigt därför att Skriften säger: ”*Den som äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt syndar därför mot Herrens kropp och blod. Var och en ska pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren*” (1 Kor. 11:27f). Denna självprövning gäller för den enskilde nattvardsgästen. Luther betonar att värdigheten inte består av våra goda gärningar och förberedelser utan av att en syndare tror på Guds ord och löfte och går till nattvarden för att ta emot denna gåva. Men den enskildes prövning upphäver inte prästens skyldighet att se till att nattvarden endast ges till dem som bekänner Guds ords lära och vill rätta sig efter den. Om detta säger vår bekännelse:

Ingen får tillträde till nattvarden utan att först ha blivit förhörd. Människorna undervisas om sakramentets stora värde och den tröst det ger för bekymrade samveten. Så lär de sig att lita på Gud och vänta allt gott från honom (CA 24:6f). Men hos oss går folket villigt till det heliga sakramentet utan tvång varje söndag. Men först blir de förhörda för att man ska kunna se om de har fått undervisning i den kristna läran och förstår ”Fader vår”, trosbekännelsen och de tio buden tillräckligt väl (Apol. 15:40).

Denna ordning har vi genom barnundervisning i hemmet och söndagsskola, konfirmationsundervisning och lärosamtal med sådana som vill bli medlemmar i församlingen. När idag de flesta kyrkor har övergivit detta och låter vem som helst gå till nattvarden syndar de mot Guds ord som tydligt och klart lär att inga villoläror skall tillåtas inom den kristna kyrkan, vilket blir följderna när all prövning upphör. När nattvarden istället för ett Guds nådemedel har blivit enbart en allmän gemenskapsmåltid, där vem som helst

kan delta, leder detta till raka motsatsen av vad nattvarden är till för. Lagen predikas då inte på rätt sätt. Vi kan tänka på hur Johannes döparen först predikade allvarligt mot synden innan han döpte människorna och samtidigt förkunnade syndernas förlåtelse genom Jesus, ”Guds lamm, som tar bort världens synd” (Joh. 1:29). Men till dem som inte bekände sina synder gav Johannes inte dopet. Samma sak gäller om nattvarden.

Någon kanske då undrar hur Jesus kunde ge nattvarden till Judas, som var en förrädare. Svaret är att detta då ännu inte var offentligt. Endast Jesus, som är Gud, visste vad Judas tänkte och vad som skulle ske senare med Judas när han sålde sin mästare för 30 silverpenningar. Jesus pekade inte öppet ut Judas utan sade endast att en av dem skulle förråda honom. Så är det bara **Gud** som vet vilka nattvardsgäster som i sitt hjärta saknar tro trots att de i det yttre bekänner sig till Guds ords rena lära.

Men **vi** kan inte se in i någon hjärta. Vi skall endast som en bibeltrogen kyrka hålla oss till vad människorna bekänner med munnen eller vad som är helt uppenbart och bevisat beträffande deras liv. Om de trots ett *uppenbart ogudaktigt* liv vill gå till nattvarden kan prästen inte tillåta detta så länge de inte bekänner och ångrar sin uppenbara synd. I det fallet gäller vad Jesus lär i Matteus 18 om den som uppenbart syndar och inte vill lyssna till församlingen: *”Lyssnar han inte heller till församlingen, då ska han vara för dig som en hedning och tullindrivare”* (Matt. 18:17). Eller kan det vara så att någon tillhör en kyrka som inte bekänner Guds ord rent och klart. Då kan den personen inte gå till nattvarden i en rättroende kyrka om han inte först lämnar den falska kyrkan. Så var det i fornkyrkan och under den lutherska reformationen och långt fram i tiden därefter. Så har det också i stort sett varit i vår svenska, lutherska kyrka fram till dess att den bibelförnekande teologin i början av 1900-talet kom in med förödande kraft och definitivt upphävde alla de äldre, goda ordningarna.

Så uppmanar vi idag var och en att rannsaka sig inför Guds ords allvar och sedan med glädje gå till Herrens bord och där möta sin Frälsare då han kommer till oss med sin kropp och sitt blod, genom vilka han har försonat oss, köpt oss och vunnit oss från synden, döden och djävulen. Så ska han till sist också låta också våra kroppar uppstå i härlighet då vi får skåda honom i himmelens salighet.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.